

Poruchy hemostázy

Hemostáza, která se uplatňuje v procesu zástavy krvácení, se skládá z několika dějů, které probíhají současně. Jedná se o reakci cév v místě poškození (dojde k vazokonstrikci), činnost krevních destiček a srážení krve. Výsledkem procesu je trombus. Při poruchách hemostázy se tento mechanismus bude uplatňovat ve zvýšené nebo snížené míře. **Poruchy hemostázy jsou důsledkem nerovnováhy mezi pro a protikoagulačními faktory** a mohou být tedy dvojí. **Hemoragické diatézy** neboli zvýšená krvácivost (hemostáza se uplatňuje ve snížené míře) a **trombofilní stavy** (trombózy a embolie) neboli nadměrná hemostáza.

Hemoragické diatézy

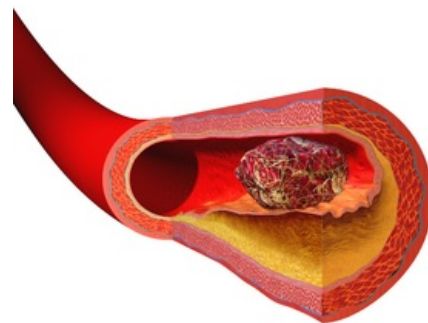
Hemostáza neboli zástava krvácení, se uskutečňuje na třech úrovních. Podle poruchy v primární nebo sekundární hemostáze rozlišujeme poruchy primární a sekundární.

- **Primární hemostáza** – dochází k vazokonstrikci cévy, agregaci trombocytů a degranulaci trombocytů;

Mezi **poruchy primární hemostázy** řadíme vaskulopatie (vaskulitidy, vrozené poruchy pojivové tkáně, nedostatek vitaminu C), trombocytopenie (autoimunitní – ITP, TTP, při hypersplenismu) a trombocytopatie.

- **Sekundární hemostáza** – dochází k hemokoagulaci;

Poruchy sekundární hemostázy rozdělujeme dále na poruchy vrozené (chybění jednoho faktoru) – hemofilie A (VIII), hemofilie B (IX), afibrinogenemie; a poruchy získané (většinou chybí více koagulačních faktorů) – hypovitaminosa K, jaterní insuficience. Třetí úroveň hemostázy je fibrinolýza, neboli rozpouštění trombu.

Trombus v cévním řečišti, nasedající na aterosklerotický plát

 Podrobnější informace naleznete na stránce Krvácivé stavy (pediatrie).

Trombofilní stavy

Vrozené trombofilní stavy jsou způsobeny defektem hemokoagulačních nebo fibrinolytických faktorů. Mezi vrozené trombofilní stavy řadíme **leidenskou mutaci** (mutace faktoru V), mutaci faktoru II, deficit antitrombinu III, proteinů C a S a hyperhomocysteinemie. **Získané** trombofilní stavy jsou charakterizovány tzv. **Virchowovou triádou** a jde vlastně o rizikové faktory flebotrombózy:

- **stáza** (pooperační období, období po porodu, těhotenství),
- **poškození cévních stěn** (úrazy, popáleniny, varikozity, sepse, posttrombotické syndromy),
- **abnormalita krve** (těhotenství, orální kontraceptiva, malignity, nefrotický syndrom, traumata, popáleniny, infekce).

Hlavními rizikovými faktory jsou věk (nad 40 let) a pohlaví (ženy – estrogeny, kontraceptiva), dále kouření a obezita.

Hemokoagulační vyšetření

Hemostázu vyšetřujeme za pomoci aPTT, Quickovým testem a trombinovým časem.

 Podrobnější informace naleznete na stránce Vyšetření krevní srážlivosti.

- **INR** (odvozené od Quick, PT) – **zevní systém**, pro kontrolu warfarinizace, norma 0,8–1,2.
- **APTT** – **vnitřní systém**, pro kontrolu heparinizace, norma 30–45 s.
- **TT** (trombinový čas) – poslední fáze koagulace (trombin katalyzující přeměnu fibrinogenu na fibrin), norma 10–20 s.
- **Euglobulinová fibrinolýza** – rozpouštění fibrinové sraženiny v euglobulinové plazmě, norma 120–240 min.
- **FDP, D-dimery**.
- **Fibrinogen** – norma 2–4 g/l.

Přehled antitrombotické léčby

Antitrombotickou léčbu rozdělujeme na **antiagregační**, která zastavuje první fázi hemostázy (shlukování destiček) a která slouží především jako prevence, **antikoagulační**, která brání uplatnění koagulačních faktorů a tak vzniku trombu; uplatňuje se u pacientů s vyšším rizikem vzniku trombu (např. u pacientů s fibrilací síní), a léčbu **fibrinolytickou**, která se uplatňuje jako terapeutická možnost již vzniknutých trombóz (např. u plicní embolie).

- **Antiagregancia** působí proti shlukování destiček, zamezení vzniku destičkového trombu (hlavně jako prevence tepenných trombóz, ale neslouží jako prevence hluboké žilní trombózy).

Příklady léků: ASA, dipyridamol, tiklopidin, klopidogrel, abciximab, pentoxifylin.

- **Antikoagulancia** působí proti vzniku trombu. Přímá antikoagulancia inaktivují přítomné koagulační faktory a řadíme mezi ně heparin (UFH - unfractionated heparin) a nízkomolekulární hepariny. Nepřímá působí proti syntéze koagulačních faktorů, např. warfarin, který brání syntéze vitamínu K.
- **Fibrinolytika** rozpouštějí již vytvořený thrombus (žilní i tepenný). Příkladem je streptokináza, urokináza, r-t-PA (altepláza)... "Actilyse"

Antidota

Některé antikoagulační látky mají i svá antidota. Například antidotem nefrakcionovaného heparinu je **protamin**. **Vitamin K** je antidotem kumarinových derivátů (warfarin). **Aprotinin**, **kyselina aminokapronová** může posloužit jako antidotum fibrinolytik.

Odkazy

Související články

- Krvácivé stavy (pediatrie) • Hemoragické diatézy (patologie) • Dědičné koagulopatie • Získané koagulopatie • Trombocytopatie
- Hemostáza • Hemokoagulace • Vyšetření krevní srážlivosti • Vyšetření krvácivosti

Zdroj

- BENEŠ, Jiří. *Studijní materiály* [online]. [cit. 29.6.2010]. <<http://jirben.wz.cz>>.